

Stajerc" izhaja vsaki teden, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krona, za pol in četrt leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računni naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptujju, gledališko poslopje št. 3.

Stajerc

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 46.

V Ptujju v nedeljo dne 13. novembra 1910.

XI. letnik.

Današnja številka ima 2 strani priloge šteje skupaj 10 strani.

Telegram.

Prvaški listi so prinesli vest, da je upravni sodišče razveljavilo zadnje volitve v okrajni zastop ptujski. Slovenski hujskači od veselja kar kozolce delajo in na glavo postavljajo. Ali veselje je preno! Prvaški listi so tako „dobro“ podučeni, da sploh nič ne vedo. Vsa ta novica je nam reč zlagana. Ni res, da bi bile volitve ptujski okrajni zastop razveljavljene. Res je to, da ostanejo te volitve polnoveljavne, da bode edino trg Ptujška gora še enkrat svojega zastopnika volil. To je vse! Ptujski okrajni zastop ostane torej v naprednih rokah.

Politična morâla pri nas.

Človek se mora nazaj držati, da ne pozabi svoje dobro vzgojo. Z ozirom na sedanje razmere v slovenski politiki mora pač vsakdo reči, da stojijo divjaki Čulukafri visoko nad morâlo sedanjih prvaških voditeljev. Vrag naj vzame vse skupaj, ako velja vso poštenje le eno figo, ako smeje najumazanější ljudje kot „aposteljini“ te ali one ideje nastopati. Tuji bodo je žalovanja vredne lastnosti teh voditeljev cestnemu slovenskemu narodu pripisovali. Mi pa v oznamo to ljudstvo in povemo prav odkrito, da je tisočkrat boljše, nego njegovi voditelji. Ravno je to slovensko ljudstvo, in revnega naredili so njegovi brezvestni voditelji! Ali slabo ni, pokvarjeno ni, — slovensko ljudstvo nima vzroka, da bi se sramovalo sebe, — sramovati pa se mora prvaških svojih voditeljev.

Nekaj morâle, nekaj dostojnosti in resničnosti in poštenosti mora vendar tudi v politiki veljati! Gotovo, prav gotovo ne zahtevamo, da bi bili slovenski politiki sami angeljčki, ki ne poznajo žalostnih lastnosti človeka. Ali na vsak način je treba, da so javni voditelji listi, kajti drugače mora propalost tudi njih kristaše morâlno pokvariti. Politika vendar ne daje zavetišča raznim dvomljivim osebam, ki hočejo na sonce, čeprav imajo maslo na glavi...

Ali mora biti naš „Stajerc“ res vedno le železna metlja, ki pometa ostudne smeti iz slovenske javnosti?

Obsojali smo doslej slovensko politiko kot tako, — ali obsojati bomo pričeli osebe, ki so vsled svoje breznačajnosti krive te nerazumne politike! Kam ploveti, vi slovenski voditelji? ... Smrad vsakega „delovanja“ okužil je slovensko javnost in vsak, kar vam sledi, mora moralno propasti. Krvava sramota je ves naš politični dirindaj in nikjer na božjem svetu ne najdemo kaj enako umazanega.

Vaši slovensko-prvaški časopisi lažejo, da se kar kadi, — vaši govorniki obrekujejo na neobavljajoči način, — vse je blato, blato, in kdor je na čistost navajen, obrača z gnjusom na slovenski politiki hrbet. Tako ne sme iti naprej, kajti tako počenje mora napred slovensko ljudstvo v vsakem

ozirom ubiti. Gotovo je politika sama ob sebi vprašanje moči; ali nikdar ne sme biti vprašanje podlosti in laži! Nekaj razlike mora biti vendar med politikom in židovskim krošnjarjem.

Ali najdemo danes to razliko pri nas v slovenskih krajih? Moj Bog, angeljčki niso slovenski voditelji in celo vrag bi se sramoval njih počenja.

Naši čitatelji naj nam dovolijo le par sličic iz slovenske „politike“!

Vsa ta „politika“ izvira iz sosedne nam dežele Kranjske. Tam so metali slovenski liberalci ljudski denar skozi okno; zdaj pa ga mečejo slovenski klerikalci. Liberalci se sami med seboj lasajo in očitajo drug drugemu lumparije. Eni pravijo, da je dr. Tavcar v boju „za blagor ljudstva“ debeli trebuh dobil, drugi zopet kričijo, da so se septemberski dogodki leta 1908 le zato odigrali, da je slovenski voditelj dr. Oražen svojo pivovarno Nemcem prodal. Uredniku „Slov. naroda“ se je očitalo, da je po farovžih srebrne žlice kradel, urednika „Jutra“ pa tožijo lastni službenci, ker jim v njih zaslužka noče plačati. Voditelju slovenske klerikalne stranke na Kranjskem pa se je dokazalo, da ima „od žlindre umazane roke“; cela vrsta slovenskih listov ga ima torej za sleparja, ki je na troške ljudstva obogatel. Na Koroškem vodi slovensko politiko zakotni listič „Mir“, po domače „Š-Mir“, ki se ob volitvah v Ljubljano skrrije, da se ga ne zamore zaradi njegovih laži za ušesa prijeti. In slovenski koroški voditelji računajo kot advokati slovenskim kmetom dvakrat, trikrat toliko, kakor bi imeli, slovenski politikujoči duhovniki à la Podgorc pa so v istem društvu voditelji, iz katerega so Weiss in Kayser milijone kmetškega denarja pokradli. In na splošno Štajerskem? Načelnik „narodne stranke“ dr. Kukovec je bil šele te dni zaradi obrekovanja obsojen, urednik njegovih listov objavlja cele tucate „častnih izjav“ in je znan kot lažnik, ki ne pozna obzira dostojnosti. Duhovniku dr. Korošču se je javno očitalo, da ima gotove stvari z neko lepo „trafikanjino“ in da se v klub svoji sunkji na Dunaju zabava „s pol nagimi judovskimi babami“. Računi klerikalnega dr. Benkoviča so znani, politično poštenje dr. Verstovšeka tudi. Črtnemu poslancu Petru Novak v Slov. Bistrici se očita čudne manipulacije pri zgradbah, ki grozovito smrdijo. Načelnik klerikalne kmetške zveze pa je sedel v ječi zaradi tega, ker je (seveda le slučajno!) kot hlapec svojo gospodinjico ustrelil. In o hofratu Plöju piše ljubljanski „Slovenec“ prav jasno, da je „Verbrecher nach § 128 St. G.“ (zločinec po § 128 kaz. zakona), ki spada za več mesecev v ječo.

To le par slučajev! In vse, kar smo tukaj mimogrede omenili, ni zrastle na našem železnjaku. Vse to so očitali slovenski voditelji drug drugemu. Kdor čita slovenske časopise, ta mora priti do prepričanja, da ni med slovenskimi voditelji niti enega človeka, ki ne bi imel kakšno lumparijo na vesti. Tako je podobna slovenska politika velikemu kanalu; in iz vseh lukenj prihaja smrad, pred katerim si dostojni ljudje nosove tiščijo.

Noben sovražnik ne bi mogel čez slovenske voditelje toliko slabega napisati, kakor so to storili — slovenski voditelji sami. In vse to prihaja v javnost. — Ta javnost pa meče svoje zaničevanje potem na slovensko ljudstvo samo. Nam se smili slovensko pošteno ljudstvo, kadar nam pravijo tuji to-le: Ako so slovenski voditelji lažniki, obrekovalci, ako podpirajo sleparije klerikalnih defraudantov, ako streljajo na ženske, ako računajo kot advokati trikrat več, kakor določa to postava, ako se zabavajo z judovkami, v kljub temu, da so duhovniki, ako se zagrešijo celo nad nedolžnimi mladimi deklicami, — kakšno mora biti potem slovensko ljudstvo samo??? Srce nas boli, ako nam pridejo tuji s takimi vprašanji!

In mi imamo le en odgovor: Res je, da je med slovenskimi voditelji politična morâla izginila. Ali slovensko ljudstvo je tisočkrat boljše nego njegovi voditelji. Edino eno veliko napako ima slovensko ljudstvo in to je — njegova lahkovernost. Vsled te svoje lahkovernosti je slovensko ljudstvo v prvaški politiki postalo revno in lačno. Pa tudi poštenje slovenskega ljudstva hočejo prvaški voditelji napraviti...

Politični pregled.

Umrli je avstrijski poslanik v Parizu grof Khevenhüller-Aetsch. Že ko je zbolel, smo prinesli njegovo sliko in životopis.

Dr. Lueger. Meliča bivšega dunajskega župana so svoj čas v grobu njegove matere pokopali. Zdjaj so ga zopet izkopali in zagrebli pod glavni oltar cerkve na centralnem pokopališču.

Klerikalno gospodarstvo. Kakor znano, je občinska uprava na Dunaju klerikalna. Vkljub temu, da je mesto grozovito zadolženo, najeli bodo zdjaj zopet 120 milijonov kron dolga. Potem pa vpijejo, kako veliko so „vstvarili“. Seveda, ali kdo bo dolgove nazaj plačal?

Tobak in cigare ter cigarete bodoje prihodnje leto dražji postali. S tem hoče vlada par milijonov novih dohodkov pridobiti. Zrak še vedno ni obdačen; opozarjamo ljubo mažešo vlado na to dejstvo!

Klerikalni polom v Bukovini. Kjer imajo klerikalci svoje prste zraven, tam se kmeta gotovo oslepari. Pred tremi leti so ustanovili v Bukovini lesne zadruge. Vzeli so z neverjetno visoko najemnino vse gozdove v najem in uničili s tem lesno industrijo, ki je bila preje v nemških rokah. Ko se jim je to enkrat posrečilo, hoteli so zahrbtno doseči, da se najemščina znižajo. Pa ni slo. Vsled tega so prišli v denarne zadrege. In kakor na Koroškem so vzeli denar klerikalnih posojilnic v znesku 10 milijonov kron. Zdjaj se že tožarijo. Vbogi kmetje pa naj se pri klerikalcih zahvalijo, ki so njih kravo prihranjene denarje tako brezvestno napravili. Kdaj bodo enkrat tega klerikalnega ropanja konec?

Cesar je imenoval za predsednika bosanskega deželnega zbora dr. Sajvet bega Basagić.

Politika v cerkvi. Na Ogrskem ni duhovništvo v cerkvi popolnoma prosto; kakor pri nas,